

REVIEWS

UDC: 355.231/.237(497.11)''1850/2025''

DOI: 10.5937/pnb29-59787

Review

The Policy of National Security
(Политика националне безбедности)

Year XVI vol. 29

No. 2/2025

pp. 203-207

Srdan Blagojević*

*Military Academy, University of Defence,
Belgrade, Republic of Serbia*

175 YEARS OF MILITARY EDUCATION

In the year we celebrate a significant jubilee – 175 years of military education, many discussions have been initiated in Serbian society on the topic of education and the education system of our country in general. The contradictions emerging between the holders of political power and the holders of the implementation of educational function – the universities and faculties, the consequences which followed as a result of the inconsistency and mismatch of the motives, interests and goals, as well as the possible methods of fulfilling and achieving them, have cast a shadow on the significance of this big jubilee of ours, and our plans to mark it throughout the entire calendar year in a dignified way. Because of this, we are incredibly grateful to *The Policy of National Security* journal for reserving a position for us among the essential subjects of national security, even in these complex social circumstances. The Editorial team has, thus, shown their ability to truly appreciate the power of deduction and deductive knowledge, no matter the current inductive phenomena and processes. With a deductive approach, it is not difficult to conclude that military education held strategic significance for the

---

* E-mail address: srdjan.blagojevic@mod.gov.rs; ORCID: 0000-0002-3229-4125.

state of Serbia, and the politics of national security would be only an empty phrase without discussion on institutions of strategic significance and the true desire for their permanent development.

The development of every society, whether we are speaking of the modern society or its predecessors, is impossible without the development of educational and upbringing function/s. In proportion to the above, the development of the military and the defense function is unimaginable without the development of military education and upbringing, which make up the essence of all future development directions, and determine, through their quality, its ultimate reach, and quite often, the fate of states and peoples as well.¹

Revolutionary events in the neighboring Austrian Empire impacted the foundation of the military school in the Principality of Serbia. As a response to these events, on March 18, 1850, Prince Aleksandar Karađorđević approved the Project on the Organization of the Artillery School, created by Ilija Garašanin. The original name did not reflect its whole purpose. Since its founding, it was a general military academy, which educated the officers of infantry, cavalry, engineering, and artillery (see Đukić 2025).

“With the foundation of the Artillery School in Belgrade in 1850, the most significant chapter in the development of the officer profession was opened. Until then, Serbian officers acquired their ranks by the sword or abroad. Without it, there could be no talk of military professionalism in Serbia. With its foundation, the perspectives of creating a modern army, as a fundamental state institution, by leading opinions of the 19th century, opened up”²

From its inception until today, military education has been in touch with the educational function of our state and society. It is an important factor, not only a factor of development of both the military and the defense function, but also a factor of development of the state and its significant political functions. Besides officers, four full professors of the Higher School of Belgrade also stood among its first teachers. Later on, even officers taught at the Higher School, and one of the most prominent ones was Colonel Jovan Dragašević (see Jovović i Šuljagić 2016). Less than 30 years later, the complete independence of the Principality of Serbia was

---

¹ One of the characteristics of modern society is that essences stand in contrast to assemblies, and that wider application of the assembly theory when speaking of social organization and methods of their organizations can negatively impact the essence of things. More on the relation between assemblies and essences, see Delanda 2018.

² Srđan Starčević, in the preface of the reprint of the book Pavlović 2025, 8–9.

recognized in 1878. To this greatly contributed the officers, who made up one-fourth of the highly-educated population of then Serbia. This gave impetus to a comprehensive reform of state administration and the army, and at the suggestion of Colonel Jovan Mišković (see Mučibabić 2004), the Minister of War, Prince Milan Obrenović, approved the Law on the Organization of the Military Academy in 1880. “Enrolling in the Military Academy, at that time, was quite a significant step not only for each young man but also for the Serbian Army and Serbia. The history of this officer school is inextricably linked with the history of Serbia [...]” (Mučibabić 2004).

In the very establishment of the Artillery School, its first director, a Czech by nationality and a lawyer by profession, František Zakh (*František Alexandr Zach*), who only put on an officer’s uniform and epaulettes upon the establishment of the school – the official predecessor of the Military Academy, played an indispensable role. From the rank of captain in 1850 to the rank of general 20 years later, he was one of the strong promoters of the idea that Serbia should become the key subject around which the South Slovenes would unite and a participant in the Serbian-Turkish wars of 1876–1878. Therefore, František-Franjo Zakh left an indelible mark as one of the most significant reformers of the army and undoubtedly the founder of military education in Serbia (see Jovanović 2010).

From the first reform until today, the Military Academy followed the currents of development of military skills and military sciences, valued its capabilities and capacities about current and future needs, measured itself against other European and world academies, changed and adapted to the needs of the time, the army, the state and the society.

From the single Military School, through the established Lower and Higher schools, later branch-specific academics, post-war schools, through seven military academies spread across the former Yugoslavia, school centers, relocations of schools and academies, and their reintegration, the Military Academy shared the fate of our army and our state. Its endurance speaks of the fact that it rests on solid foundations, built on knowledge, skills, feats, thoughts, and ideas, but also the lives of our predecessors, directors, chiefs, commanders, professors, and all the officers educated there. That is why it is our duty to nourish a special form of gratitude to our predecessors.

The Military Academy today is a higher-education unit of the University of Defense of strategic significance. At the same time, it is both a military unit and a higher-education institution, fostering a blend

of the military and academia, traditional and modern, theoretical and practical. Gazing at academic heights, firmly girded, it duly practices the military profession and science. The professor calling in it is performed honorably and continuously, and its essence is the selfless giving and construction of everything an officer needs – knowledge, skill, physical and mental force, experience, fighting spirit, patriotic charge, and a sense of collectivity. Its greatest value is hardworking and honorable people.

Besides completing regular tasks, noteworthy results have also been achieved recently. For the first time, master's and doctoral studies in military sciences are accredited.³ After a break of many years, the Air Defense study program and the Geodesy module, both in the field of military sciences, were accredited again. The number of papers published in relevant professional and scientific journals increased, a monograph, "175 years of Military Academy", was published, a documentary was filmed, a postage stamp was created, and after many decades, the first issue of the magazine *Akademac* was published. The housing capacities were increased, and three newly prepared classrooms have been fully equipped and ceremonially opened – the Radar Engineering and Aerospace Engineering classrooms, and Technological Engineering. We have equipped ourselves with the most modern combat equipment. We have integrated the cadets into the basic training process in the role of instructors and the security system of the *General Jovan Mišković* barracks in the role of guards. We have increased the number of cadets in training, and in the past three years, we have doubled the number of cadets – future pilots. We have conducted a vast number of international activities, exchanged experience, and competed with the most advanced world academies. We responsibly stated that we are at the very top of the world regarding the exit competencies of our youngest officers.

This year, the Military Academy will graduate the largest generation of officers in the last ten years. These young people are equally familiar with the weapons and tactics of their branch and service, which they confirmed at a recent demonstration of their capabilities. They speak one world language and understand at least another foreign language. They are computer literate, physically fit, hardened by long marches in all weather conditions, tempered through martial arts sections, and adorned with sports medals and awards from various competitions: knowledge, culture, and skills. Brave, motivated, dedicated. They participate in many media

---

³ See more on the problems existing in the previous period, when military sciences were not recognized in the science system in Serbia, in Blagojević, Starčević i Zogović 2019.

and public appearances and are confirmed humanitarians and voluntary blood donors. They represent the most nationally educated segment of the younger population of our society. They are ready for the challenges of the current times and the future. They are our pride and our hope.

We are grateful to all subjects of the defense system who contributed to fulfilling educational and upbringing results – to the Rectorate of the University of Defense, commands and units of the Serbian Army, and all educational and scientific institutions with which we foster long-term cooperation.

I acknowledge and congratulate the members of the Military Academy on this great jubilee. Be proud to be a part of a historical record almost two centuries old.

I would also like to use this opportunity to message our future officers. *Dear cadets, wherever your boot steps, whatever military and academic heights you reach, never forget your origin, family, and the Academy. The Military Academy persisted and developed all this time because whatever it gave, the Serbian officers always gave back to it as well.*

REFERENCES

- Blagojević, Srđan, Srđan Starčević, i Mihailo Zogović. 2019. „Nauke odbrane ili vojne nauke – pola veka bez odgovora.” *Vojno delo* 71 (7): 178–188. DOI: 10.5937/vojdela1907178B.
- Delanda, Manuel. 2018. *Nova filozofija društva teorija sklopova i društvena kompleksnost*. Novi Sad: Mediterran Publishing.
- Đukić, Slobodan. 2025. *Vojna akademija: (1850–2025)*. Beograd: Medija centar Odbrana.
- Jovanović, Nebojša. 2010. *Knez Aleksandar Karađorđević (1806–1885)*. Beograd: Albatros plus.
- Jovović, Božidar, i Radosav Šuljagić. 2016. *Jovan Dragašević oficir, naučnik, pesnik, profesor i ratnik*. Beograd: MC Odbrana.
- Mučibabić, Spasoje, ur. 2004. *Misao i delo đenerala – akademika Jovana Miškovića*. Beograd: Vojna akademija Vojske Srbije i Crne Gore škola nacionalne odbrane Beograd.
- Pavlović, Todor. 2025. *Doktrina i razvitak taktike i drugi tekstovi*. Beograd: Dobrosljublje.

---

* This paper was received on June 26, 2025, and accepted for publication at the Editorial Board meeting on June 30, 2025.

ПРИКАЗИ И ОСВРТИ

УДК: 355.231/.237(497.11)''1850/2025''

DOI: 10.5937/pnb29-59787

Осврт

Политика националне безбедности

Год. XVI вол. 29

бр. 2/2025.

стр. 203-207

Срђан Благојевић*

*Војна академија, Универзитета одбране,
Београд, Република Србија*

ОСВРТ – 175 ГОДИНА ВОЈНОГ ШКОЛСТВА

У години када обележавамо значајан јубилеј, 175 година војног школства, у српском друштву повеле су се многе расправе на тему образовања и система образовања наше државе уопште. Настале противуречности на релацији носилаца политичке власти и носилаца реализације образовне функције – универзитета и факултета и последице које су уследиле као производ неусаглашености и неусклађености мотива, интереса и циљева, али и могућих начина њиховог задовољавања и остваривања бациле су сенку на значај овог нашег великог јубилеја, али и на наше планове да га на достојан начин, током читаве ове календарске године и обележимо. Због тога смо изузетно захвални часопису *Политика националне безбедности* што нам је и у овим сложеним друштвеним околностима резервисао позицију међу битним субјектима националне безбедности. Уредништво је и тиме показало своју способност да, без обзира на тренутне индуктивне појаве и процесе итекако цени снагу дедукције и дедуктивног сазнања. Дедуктивним приступом није тешко доћи до закључка да је војно образовање за државу Србију одувек имало

* Имејл адреса: srdjan.blagojevic@mod.gov.rs; ORCID: 0000-0002-3229-4125.

стратегијски значај, а политика националне безбедности празна је флоскула без расправа о институцијама од стратегијског значаја и истинске жеље за њиховим перманентним развојем.

Развој сваког друштва, било да говоримо о савременом или његовим претечама није могућ без развоја образовних и васпитних функција/е. Пропорционално наведеном, незамислив је развој војске и одбрамбене функције без развоја војног образовања и васпитања који чине есенцију свих будућих праваца развоја, својим квалитетом одређују његове крајње домете, а врло често и судбину држава и народа.¹

На оснивање војне школе у Кнежевини Србији утицали су револуционарни догађаји у суседном Аустријском царству. Као одговор на те догађаје 18. марта 1850. године кнез Александар Карађорђевић одобрава Пројекат о устројству Артиљеријске школе, чији је творац био Илија Гарашанин. Првобитни назив није осликавао њену пуну намену. Она је од оснивања била општа војна академија, у којој су се школовали официри пешадије, коњице, инжињерије и артиљерије (видети Ђukić 2025).

„Оснивањем Артиљеријске школе у Београду, 1850. године, отворено је најзначајније поглавље у развоју официрске професије. До тада, српски официри су своје чинове или на сабљу и добили или су их стекли у иностранству. Без ње није могло да буде ни речи о војном професионализму у Србији. С њеним оснивањем, отварале су се перспективе изградње савремене војске, као темељне државне институције, у складу са водећим схватањима 19. века.”²

Војно је образовање, од самог зачињања па до данас, било у додиру са образовном функцијом наше државе и нашега друштва, било њен важан чинилац, али и чинилац развоја не само војске и одбрамбене функције, већ чинилац развоја државе и њених битних политичких функција. Међу њеним првим наставницима, поред официра, стајала су и четворица редовних професора београдске Велике школе. Касније су и официри предавали у Великој школи, а један од истакнутијих био је пуковник Јован Драгашевић (видети Јovović i Šuljagić 2016). Непуних 30 година касније дошло је до признања пуне независности Кнежевине Србије 1878. године. Њој су увелико допринели официри који су чинили четвртину

¹ Једна од одлика савременог друштва је и та да есенције стоје наспрам склопова, а да шира примена теорије склопова када су у питању друштвене организације и начини његовог уређења могу негативно утицати на суштину ствари – есенцију: О односу склопова и есенције видети Delanda 2018.

² Срђан Старчевић у предговору репринта књиге Pavlović 2025, 8–9.

високообразованог становништва ондашње Србије. То је дало подстицај за свеобухватну реформу државне управе и војске, те је на предлог потпуковника Јована Мишковића (видети Муџибабић 2004), министра војног, 1880. године кнез Милан Обреновић одобрио Закон за устројство Војне академије. „Упис у Војну академију у то време био је нарочито значајан корак за сваког младића понаособ, као и за српску војску и Србију. Историја ове официрске школе нераскидиво је повезана са историјом Србије [...]” (Муџибабић 2004).

У самом оснивању Артиљеријске школе незаменљиву улогу имао је и њен први управитељ, по националности Чех, по струци правник Франтишек Зах (*František Alexandr Zach*), који се официрском униформом и еполетама окитио тек приликом оснивања школе – званичне претече Војне академије. Од капетана 1850. до генерала 20 година касније, један од тврдых заговорника идеје да Србија постане кључни субјект око којег ће се ујединити Јужни Словени, учесник српско-турских ратова 1876–1878, Франтишек-Фрањо Зах оставио је неизбрисив траг као један од најзначајнијих реформатора ондашње војске и несумњиво утемељивач војног школства у Србији (видети Јовановић 2010).

И већ од прве реформе до данас Војна академија је пратила токове развоја војних вештина и војних наука, вредновала сопствене способности и капацитете у односу на актуелне и будуће потребе, одмеравала са другим европским и светским академијама, мењала се и прилагођавала у складу са потребама времена, војске, државе и друштва.

Од јединствене Војне школе, преко устројене Ниже и Више, потоњих видовско-родовских академија, послератних училишта, преко седам војних академија распоређених широм бивше Југославије, школских центара, премештања школа и академија и поновног интегрисања, Војна академија је делила судбину наше војске и наше државе. Њено трајање говори да почива на чврстим темељима у које су положена знања, вештине, подвизи, мисли и замисли, али и животи наших претходника, управитеља, начелника, команданата, професора, али и свих официра који су се у њој школовали. Зато смо дужни да негујемо посебан вид захвалности нашим претходницима.

Војна академија је данас високошколска јединица Универзитета одбране од стратегијског значаја. У исто време и ратна јединица и високошколска установа у којој се негује спој војничког и академског, традиционалног и савременог, теоријског и практичног. Загледана у академске висине, чврсто опасана, прописно практикује војну струку

и науку. У њој се професорски позив обавља часно и непрекидно, а његову суштину чини несебично давање и изградња свега оног што је официру неопходно, знања, вештина, физичке и менталне снаге, искуства, борбеног духа, патриотског набоја и осећаја за колектив. Највећа њена вредност су вредни и часни људи.

Последњих година, поред реализације редовних задатака, остварени су и резултати вредни помена. По први пут су акредитоване мастер и докторске студије у области Војних наука.³ После вишегодишње паузе поново је акредитован студијски програм Противваздухопловна одбрана, као и модул Геодезија, оба у области Војних наука. Повећан је број објављених радова у релевантним стручним и научним часописима, издата је Монографија „175 година Војне академије”, снимљен документарни филм, издата поштанска маркица, а после више деценија објављен је први број часописа *Академац*. Повећани су смештајни капацитети, потпуно су опремљена и свечано пуштена у рад три новоопремљена кабинета, кабинет Радарске технике, као и кабинети Ваздухопловног машинства и Технолошког инжењерства. Опремили смо се најсавременијом борбеном опремом. Интегрисали смо кадете у процес основне обуке у улози инструктора, као и у систем обезбеђења касарне *Генерал Јован Мишковић* у улози чувара. Оформили секцију тактике. Повећали смо број кадета на школовању, а за три претходне године удвостручили број кадета – будућих пилота. Реализовали смо велики број међународних активности и размењивали искуства и одмеравали се са најразвијенијим светским академијама. И одговорно тврдимо да смо у самом светском врху када су у питању излазне компетенције најмлађих официра.

Војна академија ће ове године одшколовати најбројнију генерацију официра у последњих десет година. Ови млади људи једнако добро познају наоружање и тактику свога рода и службе, што су и потврдили на скорашњем приказу оспособљености. Говоре по један светски, а служе се бар још једним страним језиком, информатички су писмени, физички спремни, очврснули на дугим маршевима у свим временским условима, прекаљени кроз секције борилачких вештина, окићени спортским медаљама и признањима са разних такмичења: у знању, култури, и вештинама. Храбри, мотивисани, пожртвовани. Учесници бројних медијских и јавних

³ О проблемима који су постојали у претходном периоду у којем Војне науке нису биле признате у систему наука у Србији, видети Blagojević, Starčević i Zogović 2019.

наступа. Потврђени су хуманитарци и добровољни даваоци крви. Представљају национално најпросвећенији део млађе популације нашег друштва. Спремни на изазове актуелних и будућих времена. Наш су понос и наша су нада.

Захвални смо свим субјектима система одбране који су заједно са нама допринели оствареним образовним и васпитним резултатима, Ректорату Универзитета одбране, командама и јединицама Војске Србије, али и свим образовним и научним институцијама са којима негујемо дугогодишњу сарадњу.

Припадницима Војне академије одајем признање и честитам овај велики јубилеј. Осећајте се поносно што сте део једног историјског записа дугог безмало два века.

Искористио бих ову прилику и да пошаљем поруку нашим будућим официрима. *Поштовани кадети, где год својом чизмом загазили, до којих год војничких и академских висина досегли, немојте никада заборавити своје исходиште, своју породицу и вашу Академију. Војна академија се и одржала и развијала све ово време зато што су на њена давања српски официри давањем узвраћали.*

РЕФЕРЕНЦЕ

- Blagojević, Srđan, Srđan Starčević, i Mihailo Zogović. 2019. „Nauke odbrane ili vojne nauke – pola veka bez odgovora.” *Vojno delo* 71 (7): 178–188. DOI: 10.5937/vojdela1907178B.
- Delanda, Manuel. 2018. *Nova filozofija društva teorija sklopova i društvena kompleksnost*. Novi Sad: Mediterran Publishing.
- Đukić, Slobodan. 2025. *Vojna akademija: (1850–2025)*. Beograd: Medija centar Odbrana.
- Jovanović, Nebojša. 2010. *Knez Aleksandar Karađorđević (1806–1885)*. Beograd: Albatros plus.
- Jovović, Božidar, i Radosav Šuljagić. 2016. *Jovan Dragašević oficir, naučnik, pesnik, profesor i ratnik*. Beograd: MC Odbrana.
- Mučibabić, Spasoje, ur. 2004. *Misao i delo đenerala – akademika Jovana Miškovića*. Beograd: Vojna akademija Vojske Srbije i Crne Gore škola nacionalne odbrane Beograd.
- Pavlović, Todor. 2025. *Doktrina i razvitak taktike i drugi tekstovi*. Beograd: Dobroljublje.

* Овај рад је примљен 26. јуна 2025. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције 30. јуна 2025. године.